

LAPIENIS IGNAS

Gimė 1891 02 13 Pačiaunėje Zarasų r.,
mirė 1960 11 16 Biržuose, palaidotas Dusetose Zarasų r.

Pedagogas, rašytojas prozininkas

Gimė daugiavaikėje mažažemio valstiečio šeimoje. Augo pas močiutę Antanašėje. 1900–1903 m. mokėsi Dusetų valsčiaus pradinėje mokykloje. Rygos vakarinėje amatų mokykloje mokėsi elektrotechniko specialybės. Vėliau per 3 metus pasirošė ir eksternu išlaikė egzaminus už 4 gimnazijos klases Rygos Nikolajaus II vardo gimnazijoje, įgijo mokytojo teises.

1905 m. išvyko į Rygą, kurį laiką dirbo Mantelio mašinų gamyklos ketaus liejykloje, tačiau prasidėjus streikams, grįžo į Lietuvą. 1907 m. vėl atsirado Latvijoje, Daugpilyje, vėliau Rygoje. Dirbo fabrikuose, kepyklose. Išlaikęs gimnazijos egzaminus, dirbo Rygos „Gatvės misijų“ draugijos išlaikomoje vaikų prieglaudoje mokytoju. Prasidėjus Pirmajam pasauliniui karui, mobilizuotas į carinės Rusijos kariuomenę, trejus metus kariavo, 1918–1922 m. kariavo Rusijos pilietinio karo frontuose, o netekęs sveikatos, vėliau dirbo karo ligoninės ūkvedžiu.

1922 m. po karo grįžo į Lietuvą. Dirbo Biržų apskrities naujokų ėmimo komisijoje, 1927–1934 m. dirbo Vabalninko valsčiaus valdybos sekretoriumi, 1934–1940 m. sekretorius Vaškų valsčiaus valdyboje. Antrojo pasaulinio karo metais dirbo Pabiržės valsčiaus sekretoriumi. Jo iniciatyva 1944 m. įkurta Pabiržės progimnazija. 1946–1956 m. mokytojavo Pabiržės mokykloje, dirbo mokyklos sąskaitininku. Paskutiniuosius gyvenimo metus praleido dirbdamas šios mokyklos bibliotekininku.

1928 m. apdovanotas Nepriklausomybės medaliu, 1933 m. Gedimino ordino III laipsnio medaliu.

1913–1914 m. pirmuosius savo kūrinius išspausdino „Rygos garse“. Lietuvoje pirmieji vaizdeliai išspausdinti žurnale „Iliustruotoji Lietuva“ 1924 m. Vėliau rašė ir stambesnius kūrinius, bet nespausdino, perrašinėjo ir tobulino, spaudai atidavė tik kai išėjo į pensiją.

1957 m. pasirodė pirmoji vaikystės prisiminimų knygelė „Maištininkas“, 1958 m. išleistos atsiminimų knygos: „Žygyje“ apie pilietinį karą, „Sermėgiaus sūnus“ apie darbą ir mokslus Rygoje, 1959 m. pasirodžiusi „Kielytė“ apie pokario metus Pabiržėje, 1960 m. „Senelės laivas“ apima Antanašės – Antazavės apylinkių pasakojimus, padavimus ir legendas.

Bendradarbiavo periodinėje spaudoje: „Artojas“, „Biržiečių balsas“, „Biržų žinios“, „Iliustruotoji Lietuva“, „Jaunoji karta“, „Lietuva“, „Lietuvos žinios“, „Pavasaris“, „Rygos garsas“, „Šaltinis“, „Šeimyna“, „Tėvynės sargas“, „Vyturys“ ir kt.

Knygos

Kielytė : [apysaka] / I. Lapienis ; dail. L. Barisaitė. - Vilnius : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1959. - 127 p. : iliustr.

Maištininkas : vaikystės prisiminimai : [vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams] / Ignas Lapienis. - Vilnius : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1957. - 150, [2] p. : iliustr.

Senelės laivas : pasakojimai, padavimai, legendos / Ignas Lapienis ; iliustr. dail. A. Steponavičiaus. - Vilnius : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1960. - 102 p. : iliustr.

Sermėgiaus sūnus : [vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams] / I. Lapienis ; [gravūros V. Kalinausko]. - Vilnius : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1958. - 221 p. : iliustr.

Žygyje : atsiminimai / Ignas Lapienis ; iliustr. dail. L. Pučkoriūtė. - Vilnius : Valst. grožinės literatūros leidykla, 1958. - 193 p. : iliustr.

Šaltiniai

Auryla V. Lietuvių vaikų literatūra. – Vilnius, 1986. – P. 225.

Biržų istorijos apybraižos. – Vilnius, 2006. – P. 292.

Biržų kalendorius 1990. – Vilnius, [1989]. – P. 46-48.

Blaževičius P. Kai kurie Rokiškio krašto kultūros istorijos bruožai: (iki 1940 m.). – Rokiškis, 1994. – P. 31-32.

Drevinskienė R. Tai, kas išliko metams bėgant. – Biržai, 2006. – P. 112.

Kirailytė S. Antazavės krašto istorija. – Utena : Utenos spaustuvė, 2006. – P. 217-220.

Korsakaitė I. Gyvybinga grafikos tradicija. – Vilnius, 1970. – P. 126.

Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. - Vilnius, 1976-1985. – T. 6 (1980), p. 359.

Lietuvių enciklopedija. – Boston, 1953-1985. – t. 36 (1969), p. 333.

Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 266.

Lietuvių rašytojai. – Vilnius, 1993, t. 2, d. 1, p. 388-389.

Lietuvos TSR spauda. – Vilnius, 1980. – T. 2, Kn. 1, p. 686.

Literatūrinio gyvenimo kronika 1940-1960. – Vilnius, 1970. – P. 329, 356, 383, 410.

Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija. – Vilnius, 1966-1971. – T. 2 (1968), p. 289.

Tarybų Lietuvos enciklopedija. – Vilnius, 1985-1988. – T. 2 (1986), p. 480.

Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. – Vilnius, 1996. – P. 181.

Biržiečių žodis. – 1977, rugpj. 27; 1981, saus. 31, p. 4; rugpj. 18; 1991, vas. 14; 2008, kovo 27, p. 1-2

Biržų žodis. – 1933, kovo 5, p. 3.

Kolektyvinis darbas (Dotnuva). – 1958, geg. 14.

Komjaunimo tiesa. – 1958, geg. 16.

Literatūra ir menas. – 1958, rugs. 27.

Moksleivis. – 1958, Nr. 12, p. 55.

Panevėžio tiesa. – 1958, liep. 22.

Pergalė. – 1958, Nr. 6, p. 187; 1959, Nr. 7, p. 184-185

Pergalė (Zarasai). – 1960, gruod. 10.

Raudonasis artojas. – 1957, geg. 28; 1958, saus. 21; liep. 10.

Stalino vėliava. – 1961, bal. 5.

Šiaurės Rytai. – 2011, vas. 17, p. 7, 9.

Tarybinė žemė (Zarasai). – 1986, lapkr. 7.

Tarybinis mokytojas. – 1958, saus. 1; saus. 19; gruod. 4; 1960, saus. 4

Tiesa. – 1958, liep. 9; 1967, vas. 5

Zarasų kraštas. – 2002, bal. 2, p. 2; 2009, bal. 21, p. 4; 2011, vas. 11, p. 8.